

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи



05-08-132М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«Ринок туристичних послуг»

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація» денної та заочної форм
навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою з якості
ННІАЗ.
Протокол № 3 від 09.10.2024 р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Ринок туристичних послуг» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Коротун О.П., Коротун С.І., Конарівська О.Б. – Рівне : НУВГП, 2024. – 13 с.

Укладачі: Коротун О.П., к.е.н., доцент кафедри маркетингу, Коротун С. І., канд. геогр. наук, доцент, кафедри туризму та готельно-ресторанної справи; Конарівська О. Б., к.е.н., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи.

Відповідальний за випуск – Коротун С. І., канд. геогр. наук, доцент, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи.

Керівник групи забезпечення спеціальності
242 «Туризм і рекреація»

О.П. Коротун

Зміст

Вступ.....	2
Дослідження основних тенденцій розвитку світового ринку турпослуг.....	4
Оцінка тенденцій та структури змін ринку турпослуг України.....	4
Кон’юнктурний аналіз туристичного ринку регіону (області)	5
Вимоги до оформлення роботи	5
Написання реферативних виступів	6
Завдання для самостійної реферативної роботи	8
Опрацювання теоретичного матеріалу	9

© О.П. Коротун
С. І. Коротун,
О. Б. Конарівська, 2024
© НУВГП, 2024

ВСТУП

Для опанування матеріалом дисципліни «Ринок туристичних послуг» окрім лекцій, практичних (семінарських) занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі. Самостійна робота студентів є безумовно важливою складовою частиною навчального процесу, що сприяє активізації засвоєння знань, умінь та навичок студентами та їх практичній реалізації, допомагає формуванню у студентів уміння навчатися, та водночас є високоефективним засобом опанування навчального матеріалу у вільний від обов'язкових навчальних занять час.

Метою самостійної роботи студентів є сприяння засвоєнню навчальної програми дисципліни «Ринок туристичних послуг» в повному обсязі, формування самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні планувати, організовувати, систематизувати та контролювати власну перспективну та повсякденну діяльність.

Найважливішим завданням даної навчальної дисципліни є сприяння персоналу підприємств туристичної галузі в організації діяльності та оперативній адаптації до змін, котрі постійно відбуваються у зовнішньому середовищі організації.

Основні види самостійної роботи студента:

1. Вивчення додаткової літератури.
2. Підготовка до семінарських занять.
3. Написання реферативних виступів
4. Виконання індивідуальних контрольних робіт
5. Підготовка до проміжного та підсумкового контролю.

Самостійна робота з предмету «Ринок туристичних послуг» сприяє оволодінню матеріалу і одночасно контролює знання студентів.

Самостійна робота студентів спрямована на досягнення поставленої мети через виконання відповідних завдань, а саме:

Метою виконання індивідуальної контрольної роботи є формування у студентів системи теоретичних знань та практичних навичок щодо механізмів та умов функціонування ринку туристичних послуг, аналізу його кон'юнктури, типологізації ринку.

Структура індивідуальної контрольної роботи визначається метою і складається з трьох самостійних частин (3-х розділів).

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ТУРПОСЛУГ

Методичні рекомендації:

Об'єктом дослідження є світовий ринок туристичних послуг як складова глобального світового ринку.

Предметом дослідження є економічні та організаційні засади, методичні та практичні аспекти механізму розвитку світового ринку туристичних послуг у сучасних умовах регіональних трансформаційних процесів.

- визначити сутність, еволюцію розвитку та види міжнародного туризму як особливого виду послуг у сучасній системі міжнародних економічних відносин;

- дослідити особливості напрямків і шляхів впливу міжнародного туризму на стан національної економіки та світового господарства;

- проаналізувати особливості функціонування світового ринку туристичних послуг та розвитку процесів транснаціоналізації та глобалізації у світовій туристичній індустрії;

- дослідити сучасні регіональні трансформаційні зрушення світового ринку туристичних послуг та визначити чинники, що їх спричиняють;

- визначити шляхи удосконалення механізму подальшого функціонування світового ринку туристичних послуг відповідно до тенденцій розвитку світового господарства і міжнародних економічних відносин.

ОЦІНКА ТЕНДЕНЦІЙ ТА СТРУКТУРИ ЗМІН РИНКУ ТУРПОСЛУГ УКРАЇНИ

У другому розділі «Оцінка тенденцій та структури змін ринку турпослуг України» визначити й проаналізувати сучасні тенденції розвитку національного ринку туристичних послуг, дослідити трансформацію регіональних змін та оцінити основні показники розвитку туристичного ринку України в контексті його включення у світовий ринок туристичних послуг.

Методичні рекомендації:

Об'єктом дослідження є національний ринок туристичних послуг.

Предмет дослідження – трансформаційні зміни та типологічна структура туристичного ринку України.

– проаналізувати динаміку та визначити основні тенденції і закономірності розвитку туристичного ринку України в сучасних умовах глобалізаційних процесів;

– обґрунтувати напрями оптимізації участі України у світовому ринку туристичних послуг з урахуванням його структурних зрушень та загальносвітових тенденцій;

– обґрунтувати необхідні заходи щодо забезпечення конкурентоспроможності національної туристичної галузі з урахуванням перспективних напрямків розвитку світового ринку туристичних послуг.

КОН'ЮНКТУРНИЙ АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ РЕГІОНУ (ОБЛАСТІ)

Методичні рекомендації:

Об'єктом дослідження є ринок туристичних послуг певного регіону, у нашому випадку конкретної області порядковий номер якої збігається із порядковим номером студента у журналі .

Предметом дослідження є кількісна та якісна видозміна структурних одиниць регіонального туристичного ринку, мотиваційна структура поїздок та рух туристичних потоків

– провести аналіз основних трансформаційних змін регіонального туристичного ринку в період 2000-2023 роки; дослідити рух туристичних потоків,

– вивчити мотиваційну структуру поїздок, вплив ендегенних та екзогенних чинників,

– визначити кількісну видозміну структурних одиниць ринку.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

До структури індивідуальної контрольної роботи входять: титульний аркуш та зміст, приклади оформлення яких наведені у додатку А; виклад досліджень, додатки, перелік використаної літератури, інших джерел інформації.

Рекомендований обсяг висвітлення кожного питання – 10-15 стор. при загальному обсязі виконаного індивідуального завдання 40-45 стор. При цьому якісною слід вважати проробку кожного питання на основі аналізу не менше ніж 4-6 джерел.

Роботу виконують як у друкованому вигляді на аркушах формату А-4, пронумерованих і скріплених належним чином, так і за допомогою для подальшої її презентації.

У кінці самостійної роботи після переліку використаної літератури, слід поставити дату виконання і підпис.

Порядок рецензування та зарахування індивідуальної контрольної роботи визначається критеріями оцінок:

Критерії оцінювання роботи

Згідно орієнтовної оцінки видів навчальної діяльності студентів за модулями навчальної дисципліни, формою контролю з якої є поточний модульний контроль та затверджені структури навчальної дисципліни індивідуальна робота студентів максимально оцінюється в 30 балів (по 10 балів за розділ).

Виконання індивідуальної роботи виконується у вигляді реферативної роботи .

У разі не дотримання графіку здачі індивідуальної роботи оцінюється в 0 балів.

НАПИСАННЯ РЕФЕРАТИВНИХ ВИСТУПІВ

Вимоги до оформлення реферативних виступів студентів.

До структури самостійної роботи входять: титульний аркуш та зміст, приклади оформлення яких наведені у додатку А; змістовні відповіді на питання; перелік використаної літератури, інших джерел інформації.

Рекомендований обсяг висвітлення кожного питання – 8-12 стор. при загальному обсязі виконаного індивідуального завдання 20-24 стор. При цьому якісною слід вважати проробку кожного питання на основі аналізу не менше ніж 4-6 джерел.

Реферативну роботу виконують, як правило, у друкованому вигляді на аркушах формату А-4, пронумерованих і скріплених належним чином. Можливо також виконання завдання чорнилом, чітким і розбірливим почерком на аркушах формату А-4. На кожній сторінці залишають поля для зауважень рецензента.

Відповіді на питання повинні бути чіткими, повними, з посиланням на джерела інформації, за необхідності пояснюватися рисунками, схемами, ескізами, графіками.

У кінці самостійної роботи після переліку використаної літератури, слід поставити дату виконання і підпис.

Порядок рецензування та зарахування реферативної роботи визначається критеріями оцінок:

Критерії оцінювання реферативної роботи

Згідно орієнтовної оцінки видів навчальної діяльності студентів за модулями навчальної дисципліни, формою контролю з якої є поточний модульний контроль та затвердженій структури навчальної дисципліни самостійна робота студентів максимально оцінюється в 10 балів.

Виконання самостійної роботи у вигляді реферативної роботи

„9 – 10 балів» – студент володіє темою та проблематикою роботи, здійснює самостійний аналіз опрацьованого матеріалу, використовує широке коло наукових праць, і його самостійна робота відповідає всім вимогам щодо оформлення. Робота написана на практичних матеріалах підприємства з чітко викладеною теоретичною частиною, ґрунтовним дослідженням практичної сторони та містить доречні висновки. При захисті студент демонструє обґрунтовані, глибокі та теоретично правильні відповіді на поставлені питання.

„7 – 8 балів» – студент володіє темою та проблематикою роботи, здійснює самостійний аналіз опрацьованого матеріалу, використовує широке коло наукових праць, проте допускає певні неточності у трактуванні окремих проблем і досить лаконічно узагальнює теоретичний матеріал. В роботі спостерігаються незначні недоліки щодо її оформлення.

„5 — 6 балів»- студент орієнтується в тематиці роботи, але не може чітко зробити висновки. Зміст теоретичної та практичної частин роботи частково не відповідає вимогам. При захисті студент дає на окремі питання малообґрунтовані, неповні відповіді і лише з допомогою викладача може виправити допущені помилки.

„3 – 4 балів» – студент не орієнтується в проблемі теми дослідної роботи, показав незадовільну теоретичну підготовку. Практична частина роботи відсутня або не відповідає обраній тематиці. При захисті дає неправильні відповіді, допускається грубих помилок і не

може їх виправити. У разі не дотримання графіку здачі самостійної роботи оцінюється в 0 балів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РЕФЕРАТИВНОЇ РОБОТИ

1. Ринок туристичних послуг та його територіальна організація.
2. Структура та типологія національних туристичних ринків.
3. Розвиток світового ринку туристичних послуг.
4. Останні тенденції розвитку світового туристичного ринку.
5. Тенденції, проблеми і перспективи розвитку національного ринку туристичних послуг.
6. Вплив макроекономічної ситуації на розвиток туризму в Україні.
7. Кластерна модель як інноваційна форма організації туристичного бізнесу.
8. Організаційна структура туристичних кластерів.
9. Стратегії виходу українських туристичних підприємств на зовнішні ринки.
10. Процеси транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі.
11. Механізми використання культурної спадщини Карпатського регіону при формуванні туристичного продукту.
12. Особливості інвестування в туризмі.
13. Концесійний договір як інноваційна форма інвестування туристичної сфери.
14. Лізинг в туризмі.
15. Загальні принципи та види оподаткування туристичної діяльності.
16. Інтернет як засіб просування туристичних послуг.
17. Особливості використання інформаційної інфраструктури у туристичній індустрії України.
18. Кон'юнктура як інструмент оцінки стану ринкового середовища.
19. Механізм державного регулювання туристичного ринку.
20. Маркетингові механізми впливу на функціонування туристичного ринку.
21. Проблеми і особливості розвитку бренд-менеджменту на українському ринку.
22. Іміджбіддингові технології в туристичній галузі.
23. Імідж України очима іноземних споживачів.

24. Взаємозв'язок між туристичним бізнесом і нелегальною трудовою міграцією громадян України до ЄС.
25. Сегментація туристичного ринку.

ОПРАЦЮВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

Тема 1. Функціонування ринку туристичних послуг

1. Особливості туристичного ринку, аналіз його структури, об'єкт, суб'єкт ринку.
2. Показники туристичного ринку.
3. Механізм функціонування ринку турпослуг.
4. Систематизація факторів, що впливають на розвиток туристичного ринку.

Тема 2. Інфраструктура туристичного ринку

1. Поняття і суть ринкової інфраструктури.
2. Визначення поняття «інфраструктура туризму».
3. Елементи інфраструктури туризму.
4. Інформаційна інфраструктура туризму.

Тема 3. Методичні засади дослідження ринку туристичних послуг

1. Моделі функціонування і розвитку туристично-рекреаційних систем.
2. Однокритеріальні моделі.
3. Багатокритеріальні моделі.
4. Модель оптимального інвестування туризму.
5. Моделі прогнозування попиту на короткостроковий та довгостроковий період.
6. Стратегічний аналіз ринку.
7. Кон'юнктурний аналіз.

Тема 4. Оцінка тенденцій та структури змін регіонального ринку

Аналіз статистичної звітності по формі №1-ТУР (2000-2023 рр.):

- динаміка туристичних потоків,
- аналіз мотиваційної структури поїздок,
- вплив ендогенних та екзогенних чинників.

Тема 5. Основні тенденції розвитку національного ринку турпослуг

1. Державне регулювання галузі туризму.
2. Вплив макроекономічної ситуації на розвиток туризму в Україні.
3. Оцінка трансформаційних змін ринку турпослуг України.

Тема 6. Оцінка тенденцій та структури змін світового ринку турпослуг

1. Аналіз тенденцій розвитку світового туристичного ринку.
2. Стратегічні альянси як основа подальшого розвитку світової туристичної галузі

Тема 7. Умови виходу на світовий туристичний ринок

1. Моделі просування послуг на ринку.
2. Маркетингові механізми впливу на функціонування туристичного ринку.
3. Стратегія виходу України на світовий ринок туристичних послуг.
4. Зовнішньоекономічна діяльність туристичних підприємств як засіб реалізації зовнішньо- економічного курсу України.

Тема 8. Бренд-менеджмент в туризмі

1. Поняття бренда та його життєвий цикл.
2. Алгоритм створення і просування бренду.
3. Технології державного брендингу.
4. Вивчення закордонного досвіду.

Рекомендована література:

1. Білоусов О. М., Лугінін О. Є., Морозова О. С., Соколова Л. В. Менеджмент туристичної галузі: підручник. Стереотипне видання. Суми: Університетська книга, 2022. 580 с.
2. Глобальний етичний кодекс туризму, 1999 (Чилі). URL: <http://ethics.unwto.org/en/content/global-code-ethics-tourism>
3. Глобальні трансформації туристичних практик і технологій в контексті становлення цифрового суспільства (digital society) : монографія / Дичковський С.І. – Київ : Ліра-К, 2020. – 384 с. – ISBN 978-617-520-011-7.
4. Грановська В. Г., Крикунова В. М., Морозова О. С. та ін. Економіка туризму: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
5. Державна політика у сфері туризму в Україні: соціогуманітарний вимір : монографія / Гаврилюк А.М. – Київ : Ліра-К, 2022. – 428 с. – ISBN 978-617-7910-56-4.
6. Конарівська О. Б., Коротун О. П. Роль та особливості маркетингу у сфері туристичних послуг. Вісник НУВГП. Економіка : зб. наук. праць. Рівне, 2018. Вип. 4(84). С. 88-95.
7. Конарівська О.Б., Кушнір Н.Б., Яковишина М.С. Характеристика механізму державного управління туристичною галуззю. Вісник НУВГП. Економіка : зб. наук. праць. Рівне, 2018. Вип. 2(82). С. 51-58.
8. Конарівська О.Б., Панюк Т.П. Стратегія розвитку туристичної галузі України. KELM «Наука. Освіта. Право. Управління». Лодзь : Wyzsz Szkola Informatyki I Umiejrtnosci. 2020. № 2 (30). С. 148-156.
9. Кузьміна Т. О., Євтушенко В. В. Системи управління якістю: навчальний посібник. Стереотипне видання. Суми: Університетська книга, 2021. 500 с.
10. Ларіна Я. С., Бабічева О. І., Забуранна Л. В. та ін. Маркетинг міжнародного туризму: навчальний посібник. Стереотипне видання. Суми: Університетська книга, 2022. 412 с.
11. Менеджмент внутрішнього і міжнародного туризму : навч. посіб. / Панченко Ю.В., Лугінін О.Є., Фомішин С.В. – Київ : Гельветика, 2019. – 342 с. – ISBN 978-966-2393-98-9.
12. Міжнародний туристичний бізнес і логістика в туризмі: Кн. 1. Міжнародний туристичний бізнес : навч. посіб. / Смирнов І.Г., Любіцева О.О. – Київ : Ліра-К, 2022. – 288 с. – ISBN 978-617-7910-54-

0.

13. Організація туризму в Україні: регіональні аспекти : навч. посіб. / Федорченко В.К., Мініч І.М. – Київ : Ліра-К, 2021. – 338 с. – ISBN 978-617-7910-93-9.

14. Панченко Ю. В., Лугінін О. Є., Фомішин С. В. Менеджмент внутрішнього і міжнародного туризму: навчальний посібник. Стереотипне видання. Суми: Університетська книга, 2022. 342 с.

15. Світовий досвід розвитку туризму : підручник / Мальська М.П. – Київ : Центр учбової літератури, 2022. – 244 с. – ISBN 978-617-673-500-7.

16. Туризм і природно-рекреаційний потенціал : словник-довідник / Грановська В.Г., Морозов О.В., Крикунова В.М., Морозова О.С. – Київ : Гельветика, 2020. – 108 с. – ISBN 978-966-289-328-1.

17. Туристична діяльність: інновація, інвестиція, рекреація : навч. посіб. / Лісовський П.М. – Київ : Ліра-К, 2022. – 124 с. – ISBN 978-617-520-188-6.

18. Управління інформаційними потоками туристичних підприємств : монографія / Іванова О.М. – Київ : Університетська книга, 2023. – 200 с. – ISBN 978-966-680-802-1.

19. Управління якістю в туризмі : підручник / Кудла Н.Є. – Київ : Центр учбової літератури, 2019. – 328 с. – ISBN 978-617-673-329-4.

20. Ціноутворення в туристичному бізнесі : навч. посіб. / Березін О.В., Карпенко Ю.В. – Київ : Університетська книга, 2023. – 168 с. – ISBN 978-966-680-715-4.

21. Шевченко Г. М. Прогнозування розвитку рекреації в Україні: соціально-економічний еквілібріум: монографія. Стереотипне видання. Суми: Університетська книга, 2022. 336 с.

22. Якименко-Терещенко Н.В., Чайка Т.Ю., Мартинова В.В. Економіка туризму : навч. посіб. – Харків : Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т», 2024. – 185 с.

23. Christina Beckmann. Research Reveals Adventure Travelers Primarily Motivated by Transformation. URL: <https://www.adventuretravelnews.com/research-reveals-adventure-travelers-primarily-motivated-by-transformation>

24. Future Traveller Tribes 2030 by Amadeus. URL: <https://amadeus.com/documents/en/blog/pdf/2015/07/amadeus-traveller-tribes-2030-airline-it.pdf>

25. Gail Pellett. Why Travel? – A 21st Century Existential Crisis. URL: <https://medium.com/@gpellet4/why-travel-a-21st-century->

existential-crisesf17168840d7a

26. Tourism Sciences or Tourism Studies? Implications for the Design and Content of Tourism Programming. URL: <https://journals.openedition.org/teoros/1621>

Інформаційні ресурси

27. Кабінет Міністрів України. URL : <http://www.kmu.gov.ua/>

28. Законодавство України . URL : <http://rada.gov.ua/>

29. Закон України про туризм : веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>

30. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

31. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії наукової бібліотеки НУБГП. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua>

32. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>

33. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, пл. Короленка, 6). URL : <http://libr.rv.ua/>

34. Рівненська централізована бібліотечна система (Київська, 44, Рівне). URL : <https://rivnecbs.com.ua/>

35. Наукова бібліотека НУБГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL : http://nuwm.edu.ua/MySql/page_lib.php

36. Деякі питання діяльності Державного агентства розвитку туризму. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1162-2019-%D0%BF>

37. Tourism for Sustainable Development Goals. URL: <http://tourism4sdgs.org/>

38. Tourism Statistics. URL: <https://www.e-unwto.org/toc/unwtotfb/current>

39. UNWTO Tourism Highlights. URL: <https://www.e-unwto.org/>

40. World Tourism Day. URL: <http://wtd.unwto.org/content/world-tourismday-2018>